



De Leidse orgels op cd

PRACHTIG NATUURLIJK, een nieuwe publicatie vol informatie over Leidse orgels, met een rijkgevulde agenda met orgelconcerten en -evenementen in de mooie binnenstad. Maar even prachtig –en ook praktisch– zou het zijn om al die fraaie orgels te kunnen beluisteren vanuit een behaaglijke leunstoel in je eigen huis. Daarom dit artikel met een overzicht van cd's en grammofonplaten met opnamen van Leidse orgels. Een aantal hiervan zijn uitgegeven door de Stichting Orgelstad Leiden.

Orgelmuziek: algemeen publiek vermaak

Leiden bezit een schat aan prachtige oude orgels. Ze worden geroemd door kenners, maar zijn nauwelijks bekend bij de gewone Leidenaar of bij dagjesmensen en toeristen. De orgels worden immers doorgaans tijdens kerkdiensten bespeeld. En omdat de kerkgang drastisch is teruggelopen, komen steeds minder mensen oor in oor te staan met die prachtige instrumenten. Anders was dat in de tijd van de Republiek. Orgelspel was toen op doordeweekse dagen algemeen publiek

vermaak. Vroeger waren orgels namelijk publiek eigendom, want de kerkgebouwen waarin ze stonden, waren van de staat(skerk). De Hooglandse Kerk, Pieterskerk, Marekerk en Waalse Kerk waren toen een openbare ontmoetingsplaats voor iedereen. De officiële staatskerk kreeg de kerkgebouwen slechts ter beschikking gesteld vanuit het eigendom van de overheden. Dat was overigens anders bij de gebouwen (en orgels) van de kerkgenootschappen die niet staatskerk en geen overheidseigendom waren, zoals de rooms-katholieke



kerk, de lutherse kerk, de remonstrantse kerk en de doopsgezinde kerk. Dat waren vaak schuilkerken: toegestaan mits ze niet zichtbaar of als kerkgebouw herkenbaar waren.

Het orgel moet van zich laten horen

Inmiddels zijn kerk en staat streng gescheiden, en daarmee is ook de rol van het kerkgebouw in de samenleving beperkt geraakt tot voornamelijk alleen het kerkelijke gebruik.

Orgelconcerten vinden uiteraard nog steeds plaats, buiten de diensten, maar dan voor rekening en risico van degene die hiervoor initiatief neemt. En dan wordt het moeilijk, want het orgel is in de muziekwereld wat aan de rand komen te staan, net zoals de kerkmuziek de afgelopen twee eeuwen naar de rand van de muziekwereld is verschoven. Een goede illustratie van deze ontwikkeling is het gebruik van het orgel in de Leidse Stadsgehoorzaal. Nog in 1966 heeft men daar een Flentrop-orgel geplaatst, met de bedoeling het volop te gebruiken bij muziekuitvoeringen. Helaas, in de praktijk van alledag wordt het orgel niet of nauwelijks gebruikt. De website van het Stedelijk Concertgebouw noemt het orgel nog wel, maar alleen in het kader van de vraag hoeveel podiumruimte er beschikbaar is.

Dit soort ontwikkelingen doet al deze mooie instrumenten onrecht en we zouden onszelf tekort doen als

we dit marginale bestaan van het orgel accepteren. De Stichting Orgelstad Leiden maakt zich er dan ook sterk voor om de Leidse historische orgels vast te leggen op moderne geluidsdragers, zodat zoveel mogelijk liefhebbers hun oor te luister kunnen leggen. Dit overzicht brengt een aantal lacunes aan het licht, waaruit een mooi verlanglijstje voortvloeit. Maar nog meer biedt het een aanleiding om trots te zijn op de orgels en op de opnamen die we binnen handbereik hebben.

Voetnoot voor de verzamelaar

Het overzicht is gerangschikt naar orgel. Uit het overzicht blijkt dat van bijna elk historisch orgel wel een opname is gemaakt, behalve van die in de Stadsgehoorzaal en het Academiegebouw.

Een aantal van de opnamen is uitverkocht, maar vele zijn nog wel verkrijgbaar en anders te leen bij de openbare bibliotheek.

Vaak is de in het overzicht genoemde opname slechts een deel van een cd of plaat; in dat geval vermelden we "o.a." voor de naam van het orgel.

Verzamelaars, een goede jacht gewenst met bijgaand overzicht!

Hans Nuhoff

orgel	organist	muziek van	titel en jaar van uitgave	producent
o.a. Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Wim van der Reijden	Buxtehude, Bach	Orgelstad Leiden (1984) Musica Organum MO4002	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Han Lammers, Maarten 't Hart, Wim van der Reijden	Kerll, Scheidt, Bach, Van der Reijden	Orgelstad Leiden II (1985) Musica Organum MO 20.4009	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Nico de Raad	Sweelinck, Frescobaldi, Zipoli e.a.	Nico de Raad plays on the Van Hagerbeer organ before and after the restauration and on the Thomas Hill organ (1994/1995/1999)	Fugro TMD 029602 Fugro TMD 991101 (ged. heruitgave) info@chapelstudio.nl
o.a. Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	André Isoir	Attaignant, Krebs, Satie	Orgelstad Leiden III (1990) Musica Organum MO 20.4020	Mirasound te Wilp info@mirasound.nl
Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Leo van Doeselaar	Sweelinck, De Macque, Kerll, Froberger, Scheidemann e.a.	Ars Organorum Europea (2000)	NorthWest Classics NWC 121278 northw@kompascd.nl
o.a. Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Leo van Doeselaar	Cornet, Schmid jr., Rossi	Orgels in Nederland (2005) (boek + box met 20 CD's) box 1: 1511-1639 CD 1-4	De Banier info@partnersinmusic.nl
o.a. Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Leo van Doeselaar	Sweelinck, Schuyt	Encyclopedie 'Het historische orgel in Nederland' CD 2	Stichting Nationaal Instituut voor de Orgelkunst te Zaandam; losse CD box bij Encyclopedie
Pieterskerk Van Hagerbeerorgel	Robert Woolley	Sweelinck	Sweelinck – Robert Woolley at the Van Hagerbeer organ (2003)	Chandos Chaconne
Pieterskerk Thomas Hillorgel	Nico de Raad	Pierné, Boëlmann, Gigout, Vierne, West	Nico de Raad plays on the Van Hagerbeer organ before and after the restauration and on the Thomas Hill organ (1994/1995/1999)	Fugro TMD 991101 info@chapelstudio.nl
o.a. Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Feike Asma, Joop Brons	Telemann, Couperin, Bach	Orgelstad Leiden (1984) Musica Organum MO4002	Mirasound te Wilp info@mirasound.nl
o.a. Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Joop Brons	Tunder, Valente	Orgelstad Leiden II (1985) Musica Organum MO 20.4009	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	André Isoir	Scronx, Gervaise, Löffelholz, Schmidt, Kotter, Paix, Mulliner Book, Pasquini, Dandrieu, Bach	Orgelstad Leiden III (1990) Musica Organum MO 20.4020	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl

orgel	organist	muziek van	titel en jaar van uitgave	producent
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Leo van Doeselaar	Van Noordt	Selection from Tabulaerboek van Psalmen en Fantasyen (1992)	NM Classics 92024
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Joop Brons	Böhm, Bach, Buxtehude, Correa de Arauxo e.a.	Joop Brons De Swart/van Hagerbeer orgel (1996)	Toccata Records tocattatr@hotmail.com
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Francesco di Lernia	Buxtehude, Böhm, Walther, Pachelbel	De Swart-van Hagerbeer organ (1997)	Jubal Records CD ZV 97204-2
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Matteo Imbruno	Bach, Buxtehude, Böhm, Fischer e.a.	Bach and the sources of his inspiration (2001)	Toccata Records tocattatr@hotmail.com
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Arjan Versluis	Lübeck, Buxtehude, Bach e.a. en improvisatie	Arjan Versluis speelt oude muziek en improvisaties (2002)	D.E.Versluis Klassieke Muziek Productie DEV-AV 1002
Hooglandse kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Theo Visser	Sweelinck, Van Noordt, Froberger, Bovet, Byrd, Purcell, Bull, Blow, Tomkins, De Heredia, Canabiles, De Arauxo	Leiden–NL–Hooglandse Kerk–Theo Visser (2008)	Tulip Records CD TUR 1850001
Hooglandse Kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Bas de Vroome	Sweelinck, Van Noordt, Buxtehude, Bach, Guilain, Daquin	In dulci júbilo (2008)	SKD (Herv. Gemeente Delft)
o.a. Hooglandse Kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Hans van Nieuwkoop	Weckmann	Orgellandschap Nederland (1992)	LBCD Lindenberg
o.a. Hooglandse Kerk De Swart/ Hagerbeerorgel	Jaco van Leeuwen	Scheidemann, De Neufville en Bach	Encyclopedie 'Het historische orgel in Nederland' CD 2	Stichting Nationaal Instituut voor de Orgelkunst te Zaandam; losse CD box bij Encyclopedie
Hooglandse Kerk Cathedral organ (opname van Willisorgel in studio H.Kooiker)	Theo Visser en Henk Kooiker	Cook, Whitlock, Howells, Stanford, Saint-Saëns e.a.	Ouverture (2005)	Stichting Cathedral Organ Leiden info@cathedralorgan.nl
Marekerk	Daniel Chorzempa	Bach (Orgelbüchlein)	Bach Orgelbüchlein (1977)	Philips
Marekerk	Xavier Darasse	Sweelinck	Goudimel – Six Pseumes, Sweelinck – Oeuvres pour orgue (1977)	Erato
o.a. Marekerk	Flor Peeters	o.a. Van den Kerckhoven	? (1967)	Archiv
o.a. Marekerk Garrelsorgel	Ben Fey	Buxtehude, Bach, Pachelbel	Orgelstad Leiden (1984) Musica Organum MO4002	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl

orgel	organist	muziek van	titel en jaar van uitgave	producent
o.a. Marekerk Garrelsorgel	Ben Fey	Böhm	Orgelstad Leiden II (1985) Musica Organum MO 20.4009	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Marekerk Garrelsorgel	Henk Gijzen	Gijzen	Henk Gijzen speelt eigen werk op orgels van Rudolph Garrels	Den Hertog BV te Houten DH 8206012
o.a. Hartebrugkerk	Jan Schmitz	Reger, Jongen, Thalben-Ball, Martinu	Orgelstad Leiden (1984) Musica Organum MO4002	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Hartebrugkerk	Jan Schmitz	Eben	Orgelstad Leiden II (1985) Musica Organum MO 20.4009	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Hartebrugkerk	André Isoir	Bellini, Guilmant	Orgelstad Leiden III (1990) Musica Organum MO 20.4020	Stichting Orgelstad Leiden
Lodewijkskerk Mittenreithersorgel	Jeroen Pijpers, Ton van Eck en Jos Laus	Sweelinck, Van Noordt, Wijtsenbergh, Ruppe, Grünberger, Corette, Boëly en Van Koert	Lodewijk in Leiden; de geschiedenis van kerk en orgel (boek + CD)	Stichting Restauratie Orgels H.Lodewijk te Leiden (CD alleen verkrijgbaar tezamen met boek)
o.a. Waalse Kerk Stevens/Van Assendelftorgel	Henk Kooiker	Pool	Orgelstad Leiden II (1985) Musica Organum MO 20.4009	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
o.a. Waalse Kerk Stevens/Van Assendelftorgel	Erik van Bruggen	Fischer	Orgels in Nederland (boek +CD box met 20 CD's) Box 3: 1742-1786, CD 8-12	info@partnersinmusic.nl
Lokhorstkerk Mittenreither/Van Damorgel	Anton de Boer	Willaert, Bach, Bach, Bach, Mozart, Rinck, Gounod, Hiller, Diemel, Keller, Grondsma	Beeld van een klein stadsorgel	Lokhorstkerk te Leiden
Evangelisch Lutherse Kerk Wolffertsorgel	Annie Blankenstein-Offenberg m.m.v. Adriaan Blankenstein en Henk Jasperse	Buxtehude, Bach, Homilius, Couperin	Het orgel van de Evangelisch Lutherse Kerk (1974)	Ariola Eurodisc te Haarlem 88 366 IT
o.a. Evangelisch Lutherse Kerk Wolffertsorgel	Henk Jasperse	Rüppe	Orgelstad Leiden II (1985)	Mirasound, Wilp info@mirasound.nl
Evangelisch Lutherse Kerk Wolffertsorgel	Michiel Ras m.m.v. Maarten Boonstra, Mariska van der Meij en Monique Schendelaar	Schütz, Bach, Sibelius, Poulenc, Shchedrin, Hagen	Wordt in 2009 uitgebracht	Ev.Lutherse Gemeente Leiden cd@luthersekerkleiden.nl
Stadsgehoorzaal Flentroporgel			Geen opname bekend	
Academiegebouw Flentroporgel			Geen opname bekend	